

**ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Збірник наукових праць

ПЕРСПЕКТИВА

Випуск 36

2021

**ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ**

**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Збірник наукових праць

«ПЕРСПЕКТИВА»

Випуск 36

Херсон – 2021

УДК 630

Збірник наукових праць викладачів та здобувачів вищої освіти агрономічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету "Перспектива".

Редакційна колегія

АВЕРЧЕВ О.В.	– доктор с.-г. наук, професор;
БАЗАЛІЙ В.В.	– доктор с.-г. наук, професор;
МАРКОВСЬКА О.Є.	– доктор с.-г. наук, професор;
МРИНСЬКИЙ І.М.	– кандидат с.-г. наук, доцент;
РУДІК О.Л.	– доктор с.-г. наук, доцент

У збірнику представлено 39 наукових робіт здобувачів вищої освіти першого-третього рівнів, виконаних під керівництвом викладачів університету. Їх доповіді були заслухані на тематичних секціях наукової конференції агрономічного факультету та запропоновані до друку.

Рекомендовано до друку методичною комісією агрономічного факультету (протокол № від «15» жовтня 2021 року).

Матеріали збірника призначені для фахівців у галузі «Агрономія»

Матеріали надруковані в авторській редакції.

Перспектива : збір. наук. праць ХДАЕУ. - Херсон: РВВ ХДАЕУ - 2021.
Вип. 36. – 115 с.

УДК 316.4**БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЯК РИЗИК НЕБЕЗПЕК****Легуша Є.С.** – здобувач вищої освіти першого рівня ХДАЕУ**Василенко Н.Є.** – ст.викладач ХДАЕУ, науковий керівник

Безпека життєдіяльності це галузь наукових знань, що охоплюють теорію і практику захисту людини від шкідливих, небезпечних та уражаючих факторів в усіх сферах людської діяльності: у побутовій сфері, що охоплює суму факторів, які впливають на людину в побуті; у виробничому середовищі, де існує сукупність факторів, що оточують працівника в процесі трудової діяльності; у природному середовищі – в процесі взаємодії організму людини із складовими довкілля. Дисципліна вирішує такі основні завдання: вивчає методи і способи ідентифікації (розпізнавання і кількісну оцінку) негативних впливів середовища існування; знайомить студентів з принципами попередження впливу негативних факторів на людину та захисту її від реалізованих небезпек; розкриває сутність ліквідації негативних наслідків впливу шкідливих, небезпечних і уражаючих факторів; пропонує шляхи створення комфортного стану середовища життя і діяльності людини.

Є поняття Безпека – це коли життю та здоров'ю людини, навколишньому середовищу ніхто або ніщо не загрожує. Небезпека – явища або чийсь дії, унаслідок яких порушується життєдіяльність людини, створюється загроза життю та здоров'ю людини, довкіллю.

Оцінка ризику ймовірних небезпек Людська практика свідчить, що будь-яка діяльність є потенційно небезпечною. Для людини завжди існує ризик небезпеки. Ризик можна уявити як поєднання ймовірності події з певними небажаними наслідками: вихід з ладу обладнання, травмування, захворювання, загибель людей, матеріальні втрати тощо. Варто зазначити, що кількість ризиків небезпек щодо загибелі людей як у всьому світі, так і в Україні зростає.

Наслідком прояву небезпек є нещасні випадки, аварії катастрофи, які супроводжуються смертельними випадками, скороченням тривалості життя, шкодою здоров'ю, природному чи техногенному середовищу, дезорганізуючим впливом на суспільство або життєдіяльність окремих людей.

Важливою характеристикою небезпеки, або мірою можливої небезпеки, є частота, з якою вона може проявлятися, або *ризик*.

Ризик — це усвідомлена кількісна оцінка ймовірності виникнення події з певними небажаними наслідками.

Аналіз ризику — це систематичне використання інформації про ризик, порівняння його з прийнятним ризиком, обґрунтування раціональних заходів захисту.

Допустимий ризик — це ризик, який у конкретній ситуації вважається допустимим до рівня, прийнятого у суспільстві, виходячи з економічних і соціальних чинників.

Прийнятний ризик — це ризик, який не перевищує на території об'єкта підвищеної небезпеки або за її межами гранично допустимого рівня.

Оцінка ступеня ризику — це кількісна оцінка впливу будь-якої небезпеки. Оцінка ступеня ризику (R) визначається математичною формулою як відношення кількості небезпек (n) до максимальної можливої частоти їх виникнення за конкретний період часу (N)

На підставі аналізу ризику та його кількісної оцінки здійснюється управління ризиком.

Управління ризиком — це процес прийняття рішень і здійснення заходів, спрямованих на забезпечення мінімально можливого ризику. Мета управління ризиком — завчасне передбачення (прогнозування) ризику, виявлення чинників, що впливають на ситуацію, вживання відповідних заходів щодо їхнього відповідного впливу.

Людський чинник — це причини ризику, що пов'язані з помилкою людини у середовищі, де відбувається її діяльність. Він включає різнобічні елементи. Серед них: поведінка людини та її працездатність, проектування, улаштування засобів виробництва на робочому місці; прийняття рішень на виконання виробничого завдання та інші елементи. Здебільшого причиною аварій, катастроф, нещасних випадків є людський чинник.

Дії у разі виникнення НС: заспокоїтися, оцінити обстановку, спланувати свої подальші дії та почати діяти за планом; оцінити власне самопочуття; зателефонувати до рятувальних служб або спробувати подати сигнали про своє місцезнаходження; визначити небезпечні шляхи евакуації або безпечне місцезнаходження до приїзду рятувальних служб.

Обов'язковою умовою подолання всіх труднощів при небезпечній ситуації є прояв волі, наполегливість, правильні дії. Паніка і страх знижують твої шанси на порятунок.

Формула безпечної життєдіяльності Уникати - означає: - вміти розпізнавати небезпечні ситуації; - оцінювати ризик; - діяти так, щоб не потрапляти у небезпеки . Заобігати - означає: - передбачати наслідки своїх дій, щоб самому не створювати небезпеки; - вживати запобіжних заходів,. Діяти - означає: - не розгубитися, тобто бути фізично і психологічно готовим діяти у небезпечній ситуації; - знати, що і як треба робити в таких випадках; - вміти правильно використовувати рятувальне спорядження, зв'язуватись і взаємодіяти з рятувальними службами; - не втрачати надії, зробити все можливе, щоб урятуватися самому і допомогти іншим .

УДК 551.583.1**АГРОМЕТЕОРОЛОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ****Могилко С.О.** – здобувач вищої освіти першого рівня ХДАЕУ**Нікітенко М.П.** – асистент ХДАЕУ, науковий керівник

Постановка проблеми. Погодні умови відіграють у сільському господарстві одну із вирішальних ролей і саме вони можуть стати запорукою вдалого врожаю. Зміни клімату впливають не лише на людину, а й на все навколишнє природне середовище, що нас оточує. Сезонність та клімато-залежність мають свій вплив на вибір та розвиток рослин за умов певної території.

Виклад основного матеріалу досліджень. Агromетеорологічні прогнози це саме передбачення умов та можливих явищ типу зволоження ґрунту, готовності його до обробітку, перезимівлі озимини, початку сівби, настання фаз росту та досягання сільськогосподарських культур залежно від клімату й погоди. Агromетеорологічні прогнози допомагають раціонально використати сприятливі умови або провести заходи по захисту або мінімізації втрат сільськогосподарських культур від шкідливих явищ. Агromетеорологічний прогноз здійснює центральне або місцеве управління гідрометеослужби на основі отриманих матеріалів довголітніх спостережень агromетеорологічних та гідрологічних станцій, а також використовуючи агromетеорологічні розрахунки.

За терміном прогнози поділяють на довгострокові (багаторічні), сезонні (на один рік) і короткострокові; за змістом – на прогнози запасів продуктивної вологи в ґрунті, рівня врожаю окремих культур, їх стану, строків настання фаз розвитку рослин, строків і умов польових робіт, оптимальних технологічних прийомів вирощування сільськогосподарських культур.

Фенологічні прогнози спрямовані на завчасне встановлення моменту настання основних фаз розвитку рослин (наприклад, сходи, кушіння, колосіння). Агromетеорологічні прогнози характеризуються завчасністю, помилкою і достовірністю. Завчасність прогнозу включає проміжок часу від моменту його випуску до початку прогнозованого явища і зазвичай триває 1-3 місяці. Зміна клімату безпосередньо впливає на здійснення агromетеорологічних прогнозів. Мета прогнозування агromетеорологічних умов і строків проведення певних сільськогосподарських заходів – оптимізація технології вирощування сільськогосподарських культур відповідно до умов. Прогнози розробляють окремо для конкретної культури на первинній території.

В Україні спостерігається, на протязі останніх декількох років, зростання середньорічної температури в середньому на 1-1,5°. Така зміна температурного режиму дозволить вирощувати культури, що вимагають більш високої середньорічної температури. Але, все ж таки,

СЕКЦІЯ БОТАНІКИ ТА ЗАХИСТУ РОСЛИН	4
ФІЗІОЛОГІЧНА РОЛЬ СІРКИ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	4
Ковтун Д.М.	
Марковська О.Є.	
НЕБЕЗПЕЧНИЙ ШКІДНИК <i>HYRHANTRIA CUNEA</i> DRURY	7
Ларченко В.А.	
Марковська О.Є.	
ВІРУСНІ ХВОРОБИ БОБОВИХ КУЛЬТУР	11
Могилко С.О.	
Макуха О.В.	
RUSSINIA RECONDITA ТА RUSSINIA GRAMINIS – ЗБУДНИКИ НЕБЕЗПЕЧНИХ ХВОРОБ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	13
Мурзак Л.І.	
Стеценко І.І.	
PLASMOPARA VITICOLA – ЗБУДНИК МІЛДЬЮ ВИНОГРАДУ	15
Павлюк Є.О.	
Стеценко І.І.	
ВІРУСНІ ХВОРОБИ ПШЕНИЦІ	17
Турчин І.О.	
Макуха О. В.	
<i>GLOBODERA ROSTOCHIENSIS</i> – ШКІДЛИВИЙ ПАТОГЕН ДЛЯ КАРТОПЛІ	19
Угрін О.Р.	
Дудченко В.В.	
ЖОВТА СМУГАСТІСТЬ АБО КАРЛИКОВИВІСТЬ ЦИБУЛІ <i>ONION YELLOW DWARF VIRUS</i>	22
Шевченко О.А.	
Макуха О.В.	
СЕКЦІЯ ЗЕМЛЕРОБСТВА, ҐРУНТОЗНАВСТВА ТА АГРОХІМІЇ	24
ЩО ДО СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ВИКОРИСТАННЯ БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ	24
Варда Т.В.	
Рудік О.Л.	
ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	27
Сілецька О.В.	
Дорошенко В.О.	
ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗРОШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА	33
Ковтун Д.М.	
Рудік О.Л.	

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ ЯБЛУК ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПЕСТИЦИДІВ ПРОТИ ЯБЛУНЕВОЇ ПЛОДОЖЕРКИ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	36
Сілецька О. В.	
Котелевич Н. В.	
ФЕРТИГАЦІЯ В СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ ЖИВЛЕННЯ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР	42
Шевченко О.А.	
Рудік О. Л.	
СЕКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ТА МЕХАНІЗАЦІЇ	44
РОЗМНОЖЕННЯ ЛІНІЙНОГО МАТЕРІАЛУ, СОРТІВ, F₂, F₃	
Березан Є. Ю.	44
Василенко Н.Є.	
МОНІТОРИНГ РОСЛИННОГО СЕКТОРУ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗА УМОВ ЗМІН КЛІМАТУ	48
Березан Є. Ю.	
Нікітенко М. П.	
ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ	
Владимирова В.М.	51
Домарацький О.О.	
ОЦІНКИ ДОБОРІВ В КОЛЕКЦІЙНИХ РОЗСАДНИКАХ ОГІРКА НІЖИНСЬКОГО СОРТОТИПУ ТА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ НАСІННИЦТВА	53
Горбик Д.В.	
Василенко Н.Є.	
Домарацький Є.О.	
МОТИВАЦІЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ	
Грбарчук О. М.	56
Ревтьо О.Я.	
ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ РИЦИНИ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ	
Єлькін Д.О.	59
Домарацький Є.О.	
ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ АРАХІСУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	62
Князєва О.В.	
Тетерук О.В.	
ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА РОЗВИТОК ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	65
Ковтун Д.М.	
Нікітенко М.П.	
ВЕРТИКАЛЬНИЙ ОБРОБІТОК ҐРУНТУ ЯК СПОСІБ БОРОТЬБИ З УЩІЛЬНЕННЯМ ҐРУНТУ	69
Ковтун Д.М.	
Іванів М.О.	

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	72
Котарєв П.Ю.	
Нікітенко М.П.	
РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО РОСЛИННИЦТВА В УКРАЇНІ	74
Ларченко В.А.	
Керімов А.Н.	
СУЧАСНИЙ СТАН КОРМОВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	75
Лещенко А.О.	
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЯК РИЗИК НЕБЕЗПЕК	77
Легуша Є.С.	
Василенко Н.Є.	
АГРОМЕТЕОРОЛОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ	79
Могилко С.О.	
Нікітенко М.П.	
ВИДИ БІОРИТМІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ	81
Панич Є.В.	
Домарацький О.О.	
ГОСПОДАРСЬКА ЦІННІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ ГІРЧИЦІ БІЛОЇ	83
Продченко І.Д.	
Тетерук О.В.	
СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД ДОСЛЕДЖЕННЯ В БЖД	85
Петях А.А.	
Домарацький О.О.	
ВПЛИВ НОВИХ ДОБРІВ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ	87
Пятко А. О.	
Василенко Н.Є.	
АЛЬТЕРНАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ БЕЗВІРУСНИХ САДЖАНЦІВ НА УКРАЇНІ	89
Різак М.Ю.	
Ревтьо О.Я.	
НАРОДНОГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ	92
Різак М.Ю.	
Тетерук О.В.	
АНАЛІЗ ТРАВМАТИЗМУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ЗА 2020 РІК	95
Стельмах Т.А.	
Ревтьо О.Я.	

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ КОРМОВИРОБНИЦТВА ЗА ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА	97
Ференц В.Г.	
Керімов А.Н.	
ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБЕРІГАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ	99
Чермянін Г.Г.	
Домарацький О.О.	
ОРГАНІЗАЦІЙНО–ПРАВОВІ ЗАХОДИ ЩОДО ОХОРОНИ ПРАЦІ В ГОСПОДАРСТВІ	101
Шалигін О.А.	
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОГНОЗУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ КУЛЬТУР	104
Шевченко О.А.	
Нікітенко М.П.	
ОГЛЯД МАШИН ДЛЯ МУЛЬЧУВАННЯ, ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	107
Шевченко О. А.	
Іванів М. О.	

ІМЕННИЙ ПОКАЗЧИК

Березан Є. Ю.	44; 48	Могилко С.О.	11; 79
Варда Т.В.	24	Мурзак Л.І.	13
Василенко Н.Є.	44; 53; 77;87	Нікітенко М. П.	48; 65; 72; 79;104
Владимирова В.М.	51	Павлюк Є.О.	15
Горбик Д.В.	53	Панич Є.В.	81
Грабарчук О. М.	56	Петях А.А.	85
Домарацький Є.О.	53; 59	Продченко І.Д.	83
Домарацький О.О.	51;81; 85; 99	Пятко А. О.	87
Дорошенко В.О.	27	Ревтьо О.Я.	56; 89; 95
Дудченко В.В.	19	Різак М.Ю.	89; 92
Єлькін Д.О.	59	Рудік О.Л.	24; 33; 42
Іванів М.О.	69; 107	Сілецька О. В.	27; 36
Керімов А.Н.	74; 97	Стельмах Т.А.	95
Князева О.В.	62	Стеценко І.І.	13;15
Ковтун Д.М.	4; 33; 65;69	Тетерук О.В.	62; 83; 92
Котарев П.Ю.	72	Турчин І.О.	17
Котелевич Н. В.	36	Угрін О.Р.	19
Ларченко В.А.	7; 74	Ференц В.Г.	97
Легуша Є.С.	77	Чермянін Г.Г.	99
Лещенко А.О.	75	Шалигін О.А.	101
Макуха О.В.	11;17; 22	Шевченко О.А.	22; 42; 104; 107
Марковська О.Є.	4;7		

Збірник наукових праць
«ПЕРСПЕКТИВА»

Випуск 36

Збірник наукових праць викладачів та здобувачів вищої освіти ХДАЕУ

Здано до набору 3.V.2021.

Підписано до друку 5.V.2021.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Гарнітура Arial. Умовн. друк. арк. 6,4

Наклад 100 примірників.